

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 414/2011-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S., Česká republika, a akademickej maliarky a sochárky M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti pod sp. zn. 14 C 1/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ing. D. Ď. – S. a akademickej maliarky a sochárky M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti pod sp. zn. 14 C 1/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Poprad vo veci sp. zn. 14 C 1/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. Ing. D. Ď. – S. a akademickej maliarke a sochárke M. T. priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume po 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Poprad povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Poprad je povinný uhradiť JUDr. Ing. D. Ď. – S. a akademickej maliarke a sochárke M. T. trovy konania v sume 331,97 € (slovom tristotridsaťjeden eur a deväťdesiatsedem centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet ich právneho zástupcu JUDr. J. H., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. II. ÚS 414/2011-27 z 21. septembra 2011 na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. (ďalej len „sťažovateľ“) a akademickej maliarky a sochárky M. T. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“) v časti, v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 14 C 1/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 14 C 1/2011, ktoré sa začalo návrhom podaným 2. októbra 1997, sa sťažovatelia domáhajú určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. 2531, v katastrálnom území Š. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu Ž., s. r. o., B. (ďalej len „úpadca“), a spol. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom z 30. novembra 2004 o zamietnutí žaloby sťažovateľov. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 30/2007, 1 Co 31/2007 zo 17. decembra 2007 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny. Na základe dovolania sťažovateľov Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 25. júna 2009 rozsudok krajského súdu zo 17. decembra 2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne krajský súd svojím uznesením sp. zn. 5 Co 270/2009 z 21. septembra 2010 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. novembra 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovatelia poukazujú na to, že od podania návrhu na začatie konania ubehlo viac ako 13 a pol roka, no napriek viacerým sťažnostiam na bezdôvodné prietahy podané predsedovi okresného súdu vec doteraz nie je spravodlivo rozhodnutá ani na prvom stupni.

Podľa sťažovateľov k prietahom v konaní došlo aj v dôsledku nesprávneho procesného postupu okresného súdu, ktorý vec sťažovateľov 3. marca 1999 odstúpil na konanie Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „konkurzný súd“) z dôvodu vecnej príslušnosti. O otázke vecnej príslušnosti rozhodol najvyšší súd uznesením z 28. septembra 2001 tak, že na konanie vo veci sťažovateľov vedenej (po odstúpení veci) konkurzným súdom pod sp. zn. 76 Cb 110/99 je vecne príslušný okresný súd. Podľa tvrdenia sťažovateľov nesprávny bol aj potvrdzujúci rozsudok krajského súdu zo 17. decembra 2007, v ktorom krajský súd *„poprel a negoval Stanoviská NS SR Obpj 1/99, Obpj 7/2002 a negoval aj právny názor v Uznesení NS SR sp.zn. Obdo V 13/99 v ktorom... vyslovil, že rozsudkom sp.zn. 2 Obo 170/96 nebolo rozhodnuté vlastníctve“*.

Sťažovatelia okrem podrobného chronologického prehľadu priebehu konania v sťažnosti uviedli:

„Poukazujeme na to, že súdy (do dnešného dňa) nekonali ako nestranné a nezávislé súdy, čoho dôkazom sú spôsobené prietahy...

Nie len v žalobe, ale podaniami v priebehu sporu sme žiadali súd, aby preskúmal správnosť prevodu vlastníctva na Ž., s.r.o., ktorý sa uskutočnil bez vkladuschopnej alebo záznamovej listiny. Aj keď vyhodnotenie a preskúmanie týchto listín, bola jedna zo základných požiadaviek navrhovateľov, súd ich do dnešného dňa nevyžiadal a máme pochybnosti, či ich vyžiada a preskúma na pojednávaní dňa 16.6.2011. ...

Okrem ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy bolo porušené aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom nie je zanedbateľné ani to, že žalobcom bolo a stále je odopreté právo slobodne a nerušene užívať svoj majetok v zmysle dodatkového protokolu k dohovoru podľa Čl. 1 Ochrana majetku. ...

Sťažovatelia majú za to, že predmetné občianskoprávne konanie vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu nemožno hodnotiť ako zložitú vec.

... rovnako správanie sťažovateľov v tomto konaní, nemožno hodnotiť ako správanie sťažujúce postup súdu.“

2.1 Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 14 C 1/2011 porušil ich základné právo zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prietahov, aby im priznal primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 15 000 € a tiež náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,97 €.

3. Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. F. Z., listom sp. zn. 3/ÚS/2011 doručeným ústavnému súdu 27. októbra 2011. Predseda okresného súdu okrem chronologického prehľadu úkonov vykonaných vo veci sťažovateľov vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol:

„Ide o skutkovo a právne náročnú vec , pretože navrhovatelia od roku 1997 podali niekoľko incidenčných žalôb a následne niekoľko desiatok určovacích žalôb takmer na

všetky okresné súdy v Slovenskej republike, ktoré počas trvania konkurzu žalovaného v I. rade Ž., s.r.o... niekoľkokrát menili alebo doplňovali. Počas konkurzu niekoľkokrát rozhodovali senáty Najvyššieho súdu SR, krajské a okresné súd. V priebehu konania navrhovatelia sa domáhali rozhodnutia aj v rámci predbežného opatrenia, o ktorom muselo byť rozhodované, následné rozhodnutia boli napádané odvolaním a to aj rozhodnutia o povinnosti zaplatiť súdny poplatok, o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku. V priebehu konania došlo k prevodu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam na ďalšie osoby, ktoré museli byť pribraté do konania. ...

Tak, ako to vyplýva z chronológie doteraz vykonaných úkonov vo veci, prvostupňový súd musel vyhovieť žiadosti Krajského súdu v Bratislave z dôvodu vecnej príslušnosti, ktorú adresoval Krajskému súdu v Prešove 6.5.1998, pričom už Krajský súd v Bratislave v predmetnom prípise (čl. 100) konštatoval, že navrhovatelia podali veľké množstvo žalôb na rôznych okresných súdoch, v ktorých ide o totožnosť predmetu konania a v ktorých vystupujú tí istí účastníci konania, je potrebné postupovať v zmysle § 112 ods. 1 O.s.p., čím sa zabráni nežiaducemu postupu, aby o tých istých veciach rozhodovali viaceré okresné a krajské súdy a sčasti aj viaceré senáty Najvyššieho súdu SR. Požiadal vzhľadom na niekoľkoročné prieťahy v konkurznom konaní zapríčinené navrhovateľmi, aby dožiadaniu urýchlene bolo vyhovené. Navrhovatelia až podaním z 24.2.2003, teda šesť rokov po podaní prvotného návrhu, upravili návrh a rozšírili ho o odporcu v 2., 3. a 4. rade. Po ustálení okruhu účastníkov a dôkazov prvostupňový súd v primeranej lehote 30.11.2004 vo veci rozhodol. Navrhovatelia, resp. ich právny zástupca, nedokázal oznámiť cenu poplatkového úkonu a preto na tento úkon musel byť následne vyzvaný odporca v 1. rade.

... súd napriek celkovej dĺžke konania konal vo veci v primeraných lehotách a postupne vykonal všetky dôkazy potrebné na nové rozhodnutie vo veci. Objektívne nutný čas si vyžadovalo štúdium spisu z dôvodu zmien zákonných sudcov. Nižší stav počtu sudcov na súde znamená vyšší počet pridelených vecí na vybavenie sudcovi. Je taktiež nutné zdôrazniť, že po návrate bývalého zákonného sudcu 1.7.2007 z dôvodu odchodu sudcov na Krajský súd v Prešove, bol mu pridelený zostatok spisov v počte 130 civilných spisov, pričom hlavná agenda vybavujúceho sudcu je agenda poručenskú. V súvislosti s tým je nutné poukázať na objektívne krátke lehoty stanovené pre konania v agende starostlivosti o mal. deti, kde okrem množstva nápadu sú veci riešené častejšie predbežným opatrením.

Napokon je neprípustné, aby sudca uprednostňoval jednu vec pred druhou, resp. sa sústreďoval len na niektoré veci a to na úkor vybavovania iných vecí. Postup v konaní nemožno považovať za nečinnosť súdu, pretože súd vo veci konal a koná, o čom svedčí skutočnosť, že potom ako navrhovatelia dňa 24.2.2003 upravili návrh, ktorým rozšírili okruh odporcov, vo veci súd vyhlásil rozsudok už 15.10.2004. Je nutné poznamenať, že predmetný rozsudok bol Krajským súdom v Prešove potvrdený. Každé odvolanie účastníka konania, ktoré je bezpochyby právom každého občana, však má za následok, že konanie sa objektívne predĺži. ...

Objektívne trvanie konania súvisí aj s justičnými prázdninami, ďalej plánovaným čerpaním ročnej dovolenky zákonného sudcu a asistenta senátu a dlhoročnému neobsadeniu Okresného súdu Poprad potrebným počtom sudcov, čo spôsobuje nerovné podmienky pre výkon náročnej práce sudcu na tomto súde a to v porovnaní so sudcami na súdoch s plným obsadením. Navyše je nutné poznamenať, že zákonný sudca bol v čase od 1.7.2006 do 1.7.2007 dočasne pridelený na stáž na Krajskom súde v Prešove, pričom vybavujúci sudca musel opätovne spis, skutkovo i právne náročný, naštudovať. ... Nie je pravdou tvrdenie sťažovateľov v bode 10 čl. 2 predmetnej sťažnosti, že súd od 26.11.1997 až do 18.2.1999 nekonal, keďže samotný navrhovatelia predložili 16.12.1997 do spisu podanie, v ktorom navrhli alternatívny petit a predložili ďalšie dôkazy k veci. Taktiež Krajský súd v Košiciach prípisom 22.5.1998 postúpil tunajšiemu súdu žiadosť Krajského súdu v Bratislave o vyžiadanie spisu Okresného súdu Poprad č.k. 13C/775/1997 z dôvodu vecnej príslušnosti.

Žiadame preto, aby súd sťažnosti nevyhovel.

Ak by Ústavný súd SR dospel k záveru, že v určitých štádiách konania došlo zo strany súdu k zbytočným prietahom v konaní, navrhujeme, aby pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia zoberal na zreteľ všetky vyššie uvedené okolnosti prípadu. Výška uplatneného primeraného finančného zadosťučinenia 15.000,- eur pre každého zo sťažovateľov je neprimerane vysoká a neodôvodnená.

Okresný súd súhlasí s tým, aby podľa § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z.z. v platnom znení Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

4. Právny zástupca sťažovateľov podaním doručeným ústavnému súdu 11. októbra 2011 oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci uskutočnilo ústne pojednávanie.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pôvodne pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti pod sp. zn. 14 C 1/2011:

Dňa 2. októbra 1997 sťažovatelia podali okresnému súdu žalobu o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu (ďalej len „žalovaný“ alebo „žalovaný v 1. rade“). Veci bola pridelená sp. zn. 13 C 775/97.

Dňa 14. októbra 1997 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby predložili súpis konkurznej podstaty úpadcu.

Dňa 27. októbra 1997 sťažovatelia predložili súpis konkurznej podstaty úpadcu.

Dňa 11. novembra 1997 okresný súd vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe, a súčasne nariadil termín pojednávania na 26. november 1997.

Dňa 26. novembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti žalovaného. Okresný súd vyzval sťažovateľov na predloženie listinných dôkazov vo veci.

Dňa 4. decembra 1997 žalovaný doručil vyjadrenie k žalobe.

Dňa 11. decembra 1997 sťažovatelia doručili listinné dôkazy v zmysle záverov z pojednávania konaného 26. novembra 1997.

Dňa 12. decembra 1997 žalovaný doplnil svoje vyjadrenie k žalobe, v ktorom namietol vecnú nepríslušnosť okresného súdu na konanie vo veci sťažovateľov.

Dňa 22. mája 1998 konkurzný súd vyžiadal spis vo veci sťažovateľov z dôvodu vecnej príslušnosti.

Dňa 3. marca 1999 okresný súd odstúpil spis konkurznému súdu (spis bol doručený konkurznému súdu 24. marca 1999, veci bola pridelená sp. zn. 76 Cb 110/99).

Dňa 28. septembra 2001 najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndob 515/01 rozhodol o nesúhlase konkurzného súdu s postúpením veci tak, že na konanie vo veci sťažovateľov je príslušný okresný súd.

Dňa 2. novembra 2001 konkurzný súd na základe právoplatného uznesenia najvyššieho súdu postúpil vec sp. zn. 76 Cb 110/99 okresnému súdu.

Dňa 9. mája 2002 okresný súd vrátil spis konkurznému súdu na ďalšie konanie, keďže uznesením konkurzného súdu z 15. apríla 1999 bola vec sťažovateľov spojená na spoločné konanie a dosiaľ nedošlo k vylúčeniu veci na samostatné konanie.

Dňa 12. júna 2002 konkurzný súd vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia o vylúčení veci na samostatné konanie.

Dňa 24. februára 2003 sťažovatelia doručili zmenu žaloby a návrh na pripustenie ďalších účastníkov do konania.

Dňa 14. marca 2003 bol spis pridelený do oddelenia „C“ pod sp. zn. 11 C 638/2002 na rozhodnutie sudcovi JUDr. F.

Dňa 31. marca 2003 sťažovatelia doručili návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 6. októbra 2003 okresný súd uznesením pripustil vstup Ing. A. F. (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), M. K. (ďalej len „žalovaný v 3. rade“) a E. K. (ďalej len „žalovaná vo 4. rade“) do konania na strane žalovaných.

Dňa 25. novembra 2003 okresný súd požiadal „*Obvodné oddelenie PZ SR v B.*“ (ďalej len „obvodné oddelenie PZ“) o doručenie súdnej zásielky žalovanému v 1. rade.

Dňa 12. januára 2004 okresný súd urgoval obvodné oddelenie PZ vo veci doručenia súdnej zásielky žalovanému v 1. rade.

Dňa 13. februára 2004 Obvodné oddelenie PZ SR P. oznámilo, že ani opakovaný pokus o doručenie zásielky žalovanému v 1. rade nebol úspešný.

Dňa 22. marca 2004 žalovaný v 1. rade doručil okresnému súdu vyjadrenie k uzneseniu o pripustení účastníkov do konania a navrhol konanie zastaviť, resp. žalobu zamietnuť.

Dňa 5. mája 2004 okresný súd zaslal vyjadrenie žalovaného v 1. rade sťažovateľom na vyjadrenie.

Dňa 28. mája 2004 sa sťažovatelia vyjadrili k podaniu žalovaného v 1. rade.

Dňa 17. júna 2004 sťažovatelia doplnili svoje vyjadrenie k podaniu žalovaného v 1. rade.

Dňa 22. júna 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. september 2004.

Dňa 3. septembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účely predloženia aktuálneho listu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Konalo sa v neprítomnosti sťažovateľky a právneho zástupcu sťažovateľov, ktorý svoju neúčast písomne ospravedlnil z dôvodu kolízie pojednávania.

Dňa 15. októbra 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 30. november 2004.

Dňa 30. novembra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 11 C 638/02-229, ktorým okresný súd žalobu zamietol.

Dňa 20. decembra 2004 okresný súd vyzval žalovaných na oznámenie, či si uplatňujú trovy konania.

Dňa 27. januára 2005 sa sťažovatelia odvolali proti rozsudku okresného súdu z 30. novembra 2004.

Dňa 21. februára 2005 okresný súd uznesením rozhodol o náhrade trov konania žalovaných. Zároveň vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a žalovaných na vyjadrenie sa k odvolaniu sťažovateľov.

Dňa 4. marca 2005 sa žalovaný v 1. rade vyjadril k odvolaniu.

Dňa 14. marca 2005 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 21. februára 2005.

Dňa 31. marca 2005 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľov na vyjadrenie žalovaným.

Dňa 13. apríla 2005 okresný súd požiadal Register obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) a Obecný úrad v Š. (ďalej len „obecný úrad“) o oznámenie pobytu žalovaných v 3. a vo 4. rade.

Dňa 26. apríla 2005 sa žalovaný v 1. rade vyjadril k odvolaniu sťažovateľov proti uzneseniu o náhrade trov konania.

Dňa 4. mája 2005 register obyvateľov a obecný úrad oznámili adresu trvalého pobytu žalovaných v 3. a vo 4. rade.

Dňa 16. júna 2005 okresný súd vyzval sťažovateľov na oznámenie ceny nehnuteľností, ktoré sú predmetom konania, pre účel vyrubenia súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 1. augusta 2005 sťažovatelia v odpovedi na výzvu okresného súdu navrhli, aby cenu nehnuteľností oznámili žalovaní.

Dňa 5. augusta 2005 okresný súd vyzval žalovaného v 1. rade, aby oznámil cenu sporných nehnuteľností pre účely vyrubenia súdneho poplatku.

Dňa 11. augusta 2005 žalovaný v 1. rade oznámil kúpnu cenu, za ktorú odpredal sporné nehnuteľnosti žalovanému v 2. rade.

Dňa 18. augusta 2005 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplatenie súdneho poplatku v sume 18 250 Sk.

Dňa 8. septembra 2005 sťažovatelia požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 12. septembra 2005 okresný súd vyzval sťažovateľov na preukázanie ich aktuálnych majetkových pomerov. Sťažovatelia na výzvu nereagovali.

Dňa 14. októbra 2005 okresný súd uznesením rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 10. novembra 2005 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu zo 14. októbra 2005 vydanému vyšším súdnym úradníkom. Keďže sudca okresného súdu odvolaniu nevyhovел, spis bol predložený (zo spisu nie je zrejmé kedy) krajskému súdu.

Dňa 30. januára 2006 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 421/05-330 potvrdil uznesenie okresného súdu zo 14. októbra 2005 ako vecne správne.

Dňa 20. marca 2006 sťažovatelia podali proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 421/05-330 z 30. januára 2006 dovolanie.

Dňa 24. marca 2006 okresný súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 25. mája 2006 najvyšší súd dovolanie sťažovateľov uznesením odmietol.

Dňa 5. júna 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 3. júla 2006 bola vec z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na krajský súd pridelená sudkyni Mgr. G.

Dňa 5. septembra 2006 okresný súd požiadal register obyvateľov o oznámenie pobytu žalovaných v 1., 3. a vo 4. rade.

Dňa 9. októbra 2006 register obyvateľov oznámil miesto pobytu žalovaného v 3. rade.

Dňa 14. novembra 2006 okresný súd opätovne požiadal register obyvateľov o oznámenie pobytu žalovaných v 1. a vo 4. rade.

Dňa 22. decembra 2006 register obyvateľov oznámil miesto pobytu žalovaných v 1. a vo 4. rade.

Dňa 12. februára 2007 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov proti rozsudku z 30. novembra 2004 a uzneseniu z 21. februára 2005.

Dňa 3. júla 2007 bol spis pridelený na rozhodnutie sudcovi JUDr. F.

Dňa 17. decembra 2007 krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 30/2007 a 1 Co 31/2007 potvrdil rozsudok okresného súdu z 30. novembra 2004 v spojení s dopĺňacím uznesením okresného súdu z 21. februára 2005.

Dňa 18. januára 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 29. februára 2008 sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu zo 17. decembra 2007 dovolanie.

Dňa 3. júna 2008 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľov o opravu odôvodnenia rozsudku krajského súdu zo 17. decembra 2007.

Dňa 1. júla 2008 krajský súd vrátil spis okresnému súdu, keďže o žiadosti sťažovateľov krajský súd rozhodol už 3. marca 2008 tak, že jej nevyhovel.

Dňa 14. júla 2008 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

Dňa 28. júla 2008 sťažovatelia uhradili súdny poplatok za dovolanie.

Dňa 30. júla 2008 okresný súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k dovolaniu.

Dňa 3. októbra 2008 bol spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 25. júna 2009 najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 249/2008 rozsudok krajského súdu zo 17. decembra 2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 17. júla 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 29. októbra 2009 bol spis predložený krajskému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 21. septembra 2010 krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 270/2009 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. novembra 2004 v spojení s uznesením z 21. februára 2005 a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 19. októbra 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 25. októbra 2010 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k uzneseniu krajského súdu z 21. septembra 2010.

Dňa 14. decembra 2010 sa sťažovatelia vyjadrili k uzneseniu odvolacieho súdu.

Dňa 9. februára 2011 okresný súd požiadal konkurzný súd o oznámenie aktuálnej adresy žalovaného v 1. rade.

Dňa 22. februára 2011 konkurzný súd oznámil adresu žalovaného v 1. rade.

Dňa 12. apríla 2011 bola vec pridelená na rozhodnutie JUDr. F. pod sp. zn. 14 C 1/2011.

Dňa 6. mája 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 16. jún 2011.

Dňa 10. júna 2011 sťažovateľka doručila späťvzatie žaloby a žiadala konanie zastaviť.

Dňa 16. júna 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo vzhľadom na späťvzatie žaloby odročené. Žalovaní v 3. a vo 4. rade sa vyjadrili k späťvzatiu na pojednávaní.

Dňa 17. júna 2011 okresný súd vyzval žalovaných v 1. a 2. rade na vyjadrenie sa k späťvzatiu žaloby.

Dňa 19. júla 2011 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na oznámenie, či späťvzatie žaloby doručené sťažovateľkou sa týka aj sťažovateľa.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 13 C 775/97 a sp. zn. 11 C 638/02 a v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 14 C 1/2011 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Posúdením napadnutého konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitú. Jeho predmetom je žaloba o určenie, že sporné nehnuteľnosti zapísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu patria do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľov, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Podľa názoru ústavného súdu vec nemožno hodnotiť ako skutkovo zložitú len z dôvodu, že *„navrhovatelia od roku 1997 podali niekoľko incidenčných žalôb a následne niekoľko desiatok určovacích žalôb takmer na všetky okresné sudy v Slovenskej republike, ktoré počas trvania konkurzu... Ž.,*

s.r.o... niekoľkokrát menili alebo doplňovali“. Uvedené konania súviseli s vecou sťažovateľov len nepriamo a nemali pre rozhodnutie okresného súdu význam, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že okresný súd v priebehu napadnutého konania nepripojil ani nevyžiadal žiaden súdny spis, ktorý by sa týkal inej veci sťažovateľov. Napadnuté konanie nemožno posudzovať ako skutkovo zložité ani z dôvodu procesnej aktivity sťažovateľov, ktorí len využívali možnosti im dané procesnými predpismi na uplatňovanie svojich práv. Doterajšia dĺžka namietaného konania nebola teda závislá od zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd konštatuje, že aj sami sťažovatelia prispeli svojim správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Na ťarchu sťažovateľov z pohľadu zbytočných prietahov v napadnutom konaní možno pripísať skutočnosť, že sťažovatelia podali žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom nepreukázali svoje osobné a majetkové pomery, teda skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre posúdenie opodstatnenosti ich žiadosti, pričom tak neurobili ani na výzvu konajúceho (okresného) súdu, ani v odvolacom konaní. Z tohto dôvodu ich žiadosti nemohlo byť vyhovené a ich opravné prostriedky (odvolanie a dovolanie) proti rozhodnutiu okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov tak boli vopred „odsúdené“ na neúspech. Ústavný súd poukazuje aj na nesúčinnostné správanie sťažovateľov v súvislosti s neoznámením hodnoty sporných nehnuteľností pre účely vyrubenia súdneho poplatku.

Je pravdou, že k čiastočnému predĺženiu konania došlo aj v dôsledku procesnej aktivity sťažovateľov (zmena žaloby a návrh na pristúpenie účastníkov do konania, návrh na opravu odôvodnenia rozsudku, podanie opravných prostriedkov, späťvzatie žaloby), keďže vo veci konajúce súdy sa s týmito návrhmi sťažovateľov museli (resp. musia) vysporiadať. Na druhej strane však využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd spôsobil neúmerné predĺženie konania predovšetkým svojou nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou.

Nečinnosť okresného súdu bez akejkoľvek zákonnej prekážky bola zistená v období od 11. decembra 1997 do 3. marca 1999 (takmer 15 mesiacov), od 2. novembra 2001 do 9. mája 2002 (6 mesiacov), od 12. júna 2002 do 6. októbra 2003 (15 mesiacov) a v období od 18. januára 2008 do 3. júna 2008 (4 mesiace). Uvedená nečinnosť okresného súdu v trvaní štyridsať mesiacov nie je ospravedlniteľná, pretože súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu (už aj v kontexte štrnásť rokov trvajúceho napadnutého konania) netolerovateľné. K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani len v dôsledku správania účastníkov konania, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu.

Okrem uvedenej nečinnosti ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj neefektívnu činnosť spočívajúcu v opakovanom zisťovaní aktuálneho pobytu žalovaných v 3. a vo 4. rade (žiadosťou z 5. septembra 2006), aj keď túto informáciu okresný súd už mal na základe oznámenia doručeného 4. mája 2005. Nesústređeným bol postup okresného súdu, keď 3. júna 2008 zaslal spis krajskému súdu na rozhodnutie o návrhu sťažovateľov na opravu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, o ktorom krajský súd rozhodol už 3. marca 2008.

Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka napadnutého konania, ktorá predstavuje viac ako 14 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (aj keď vec bola opakovane aj na krajskom súde a na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch, čo nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu).

Obranu predsedu okresného súdu, že „Objektívne trvanie konania súvisí aj s justičnými prázdninami, ďalej plánovaným čerpaním ročnej dovolenky zákonného sudcu a asistenta senátu a dlhoročnému neobsadeniu Okresného súdu Poprad potrebným počtom sudcov“, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti treba opakovane zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (mutatis mutandis I. ÚS 55/02, IV. ÚS 84/02). Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia každému vo výške 15 000 €, ktoré odôvodnili najmä pocitom neistoty v spravodlivý súdny proces. Doteraz neskončené konanie *negatívne vplýva na životné a sociálne podmienky rodiny sťažovateľov, ako aj na ich zdravotný stav.*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, berúc do úvahy tiež správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ako aj obdobie, v ktorom vec nebola v dispozičnej sfére okresného súdu, považuje za primerané každému zo sťažovateľov v sume po 3 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. H.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“). Za jeden úkon právnej pomoci vykonaný v roku 2011 patrí odmena v sume 123,50 €. Trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 247 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky), pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 123,50 € v prípade jedného sťažovateľa. V prípade 2 sťažovateľov (2 x 123,50 €) tvorí náhrada trov právneho zastúpenia spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (4 x 7,41 €) sumu 276,64 €. K uvedenej sume bolo potrebné pripočítať 20 % DPH, teda sumu 55,33 €, keďže právny zástupca sťažovateľov je platcom tejto dane, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkovú sumu 331,97 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011